

13. Поширення і збереження мистецтва: музеї, галереї, бібліотеки

Мета уроку — ознайомити учнів із формами збереження, презентації, популяризації мистецької спадщини. Лекційна складова уроку будується відповідно до матеріалу підручника у формі екскурсії художніми музеями, галереями світу та всесвітньо відомими бібліотеками з використанням QR-кодів. Завдяки застосуванню QR-кодів з'являється можливість проводити урок в інтерактивній формі «вчитель — учні», коли учні активно залучені до пошуку необхідної інформації та відтворюють її з певною власною інтерпретації.

Друга вправа, запропонована в цьому уроці, «SMM-менеджер музею або бібліотеки» в першу чергу спрямована на те, щоб зацікавити учнів мистецькою спадщиною та продемонструвати, що сучасні професії можуть бути безпосередньо пов'язані з популяризацією культури, а соціальні мережі можуть використовуватися не лише для спілкування чи розваг, але й для поширення інформації про пам'ятки культури.

ВПРАВА: Мандруємо галереями та бібліотеками завдяки QR-кодам

Мета вправи

- » дати уявлення про об'єкти світової культурної спадщини (зокрема України), що перебувають під охороною ЮНЕСКО;
- » ознайомити із функціями музеїв мистецтв, картинних галерей, бібліотек щодо збереження, презентації, популяризації мистецької спадщини; з відомими музеями світу й деякими творами з їхніх колекцій.

Навички з інфомедійної грамотності

- » уміння шукати і працювати з джерелами та першоджерелами;
- » застосування сучасних технологічних можливостей (зокрема QR-кодів), мультимедійних технологій для презентації, популяризації мистецької спадщини.

ВПРАВА: SMM-менеджер/ка музею та бібліотеки

Мета вправи

- » сформувати розуміння, як можна застосовувати сучасні технології та мультимедійність для презентації й популяризації мистецької спадщини;
- » стимулювати інтерес до культурного надбання (до об'єктів із фондів музеїв і бібліотек) за допомогою соціальних мереж.

Навички з інфомедійної грамотності

- » навички ефективного пошуку інформації;
- » етика спілкування в соціальних мережах;
- » застосування соціальних мереж для популяризації мистецтва.

ЗАПИТАЙТЕ.

1. Які об'єкти ви знайшли? (Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в Україні: Собор святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра (в частині: Києво-Печерська лавра); історичний центр м. Львова; Резиденція митрополитів Буковини і Далмації (нині — Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича); дерев'яні церкви карпатського регіону Польщі й України (вісім церков України та вісім церков Польщі, що представляють гуцульський, бойківський, лемківський та галицький типи архітектури) розташовані в Івано-Франківській, Закарпатській та Львівській областях; Херсонес Таврійський (Крим, м. Севастополь); пункти геодезичної дуги Струве.)

 ПРИМІТКА. Зверніть увагу, що учні можуть називати шість або сім об'єктів. Інколи Собор святої Софії і прилеглі монастирські споруди та Києво-Печерську Лавру розділяють як окремі об'єкти світової спадщини.

2. Якими джерелами ви користувалися при пошуку? (Учні можуть називати різноманітні сайти. Уточніть, чи було на цих ресурсах посилання на першоджерело інформації, чи звернули вони увагу, хто є автором статті та коли вона була опублікована.)
3. Як можна перевірити достовірність інформації, яку вони знайшли? (Можна подивитися, чи є посилання на першоджерело та офіційні сайти. Перевірити цю інформацію в декількох джерелах. У цьому випадку офіційним джерелом є сайт ЮНЕСКО: <http://whc.unesco.org/> (англійською) або сайт Міністерства культури України: <https://bit.ly/2lcfR0E>.)

РОЗКАЖІТЬ учням про види джерел інформації (первинні і вторинні).

Первинне джерело, першоджерело — це безпосереднє джерело певних відомостей або оригінальна основоположна праця в якій-небудь галузі науки, культури тощо; джерело, що містить первинну інформацію (наприклад, оригінального первинного дослідження).

ЗАПИТАЙТЕ. Подумайте, які типи першоджерел ви знаєте.

Типи першоджерел:

- ✍ так звані офіційні джерела інформації (наприклад, веб-сторінки органів влади, міжнародних організацій, установ тощо; сюди ж відносимо опубліковані джерела офіційних органів влади. Наприклад, перша українська пам'ятка увійшла до переліку об'єктів Світової спадщини 1990 року на 14-й сесії Комітету Світової спадщини ЮНЕСКО і протокол цього засідання є першоджерелом);
- 📷 фото, аудіо, відео (фотографії на смартфоні — це теж першоджерело);
- ✍ завірені підписами й печатками документи;

Для приміток:

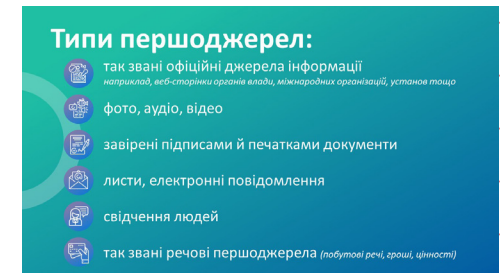
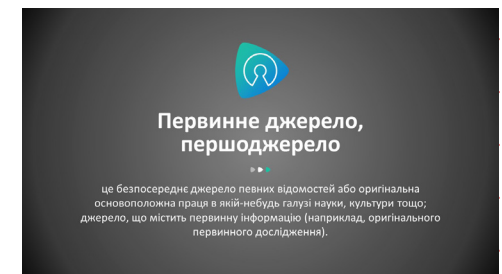

- ❖ листи, електронні повідомлення (повідомлення у вайбері чи у пошті — першоджерело);
- ❖ свідчення людей (що теж, швидше за все, зберігаються на аудіоматеріалах чи написані та підтверджені підписом);
- ❖ так звані речові першоджерела (побутові речі, гроші, цінності).

ПРИМІТКА. Ця тема також розглядається на уроці з історії України про Пилипа Орлика (8 клас). Подаючи її в цьому уроці, враховуйте обсяг часових ресурсів: якщо його небагато, то проговоріть із учнями лише те, що сайт ЮНЕСКО чи органів влади є першоджерелом.

Вторинним джерелом інформації може бути, наприклад, повідомлення в газеті чи на телебаченні про цю подію. Довіра до тексту вища, коли в ньому є посилання на джерело, ім'я автора, назва матеріалу та рік опублікування. Коли йдеться про повідомлення в інтернеті, важливо в тексті мати гіперпосилання на дослідження, що цитуються в тексті. Читач може легко зайти на оригінал джерела.

! Важливо перевіряти потрібну інформацію за допомогою кількох джерел, адже неправдива, неповна інформація призводить до хибних висновків та рішень. Популярність та авторитетність джерела ще не є гарантією достовірності [1].

ABC ПРЕЗЕНТАЦІЯ. Запропонуйте учням поглянути на зображення об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО.

Перелік:

1. Собор святої Софії і прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра (в частині: Києво-Печерська лавра) (рік включення — 1990).
2. Ансамбль історичного центру Львова (рік включення — 1998).
3. Резиденція митрополитів Буковини і Далмації (нині — Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича) (рік включення — 2011).
4. Дерев'яні церкви карпатського регіону Польщі й України (вісім церков України та вісім церков Польщі, що представляють гуцульський, бойківський, лемківський та галицький типи архітектури) розташовані в Івано-Франківській, Закарпатській та Львівській областях (рік включення — 2013).
5. Херсонес Таврійський (Крим, м. Севастополь) (рік включення — 2013).
6. Пункти геодезичної дуги Струве (рік включення — 2005).

РОЗКАЖІТЬ. Картини й літературні твори, архітектурні споруди і скульптурні пам'ятки, нотні записи та кінострічки дійшли до нас через сотні й десятки років завдяки праці багатьох людей, які охороняли і зберігали всі ці культурні феномени, поповнюючи ними світову скарбницю мистецтва. Для збереження, презентації, популяризації мистецьких

Вторинні джерела інформації

є результатом опрацювання одного або декількох первинних документальних джерел.

Приклади вторинних джерел: повідомлення в газеті чи на телебаченні; наукові бібліографічні описи, анотації, реферати, огляди.

В Україні – 6 об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО

Національна культурна спадщина - історичні, археологічні, літературні, архітектурні, містобудівельні, ландшафтні і мистецькі цінності, успадковані конкретним суспільством від попередніх поколінь.

Софійський собор з архітектурним ансамблем
[http://ukrainaincognita.com/kyivska-oblast/kyiv/sobor-svyatoj-sofi/sofijskiy-sobor-ta-monastyr](http://ukrainaincognita.com/kyivska-oblast/kyiv/sobor-svyatoj-sofii/sofijskiy-sobor-ta-monastyr)

Києво-Печерська лавра у м. Києві
<http://Zchudes.in.ua/zamynociv/kyiv-vo-pecherstvy-zapovidnyk>

Історичний центр м. Львова

надбань людства в усьому світі існують художні музеї та картинні галереї. Найвідоміші з них — Лувр, Ермітаж, Прадо, Дрезденська, Третьяковська галерея та інші.

Сьогодні завдяки активному розвитку мультимедійних технологій музеї (бібліотеки) почали застосовувати їхні можливості у своїй практиці. Це спеціальні технології, що дозволяють замінити традиційну розповідь екскурсовода й пасивне сприйняття експозиції активною взаємодією відвідувача з експонатами.

На багатьох експонатах музеїв чи на архітектурних пам'ятках ми дедалі частіше помічаємо візерунчастий квадрат — **QR-код**.

 ЗАПИТАЙТЕ. Хто знає, що таке QR-коди? Чому вони так називаються і яким чином їх можна створити?

ПОЯСНІТЬ, що

QR-код (від англ. quickresponse — «швидкий відгук») — це код швидкого реагування, що зчитується машиною й містить інформацію про об'єкт, до якого вона прив'язана. QR-коди дедалі частіше можна побачити на експонатах музейних експозицій.

 КОРОТКИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ. QR-код — це двомірний штрих-код, що містить різну інформацію, яку зчитують за допомогою спеціальних сканерів і камер мобільних телефонів. Досить запустити програму зчитування QR-коду, навести об'єкти мобільного пристрою на QR-код — і ви отримаєте швидкий доступ до інформації про об'єкт, обравши зручну для користування мову. Завдяки їй відвідувачі музею чи екскурсанти можуть самостійно знайомитися з експонатами, обираючи зручну для користування мову. За допомогою цієї технології відвідувач може отримати цікавішу й більш насичену інформацію, ніж просто текст і додаткові ілюстрації: можна прослухати лекцію, подивитися відеофрагмент або кругову панораму, і все це абсолютно безкоштовно, оскільки інформація міститься в локальній мережі музею.

А екскурсовод під час екскурсії може ілюструвати свою розповідь додатковими матеріалами.

Із застосуванням електронних гідів, QR-кодів з'явилася можливість влаштовувати різноманітні інтелектуальні змагання, проводити тематичні екскурсії за сценарієм чи ігри (наприклад, у формі квестів: слідуючи за розповіддю віртуального зберігача музею, відвідувач спочатку шукає предмети, а потім розповідає про них; або кожен QR-код — це запитання-завдання щодо музейної експозиції, виконавши яке, отримуєш ключ до наступного завдання) [2].

 РОБОТА У ГРУПАХ. ЗАВДАННЯ.

Запропонуйте учням попрактикувати використання QR-кодів. Об'єднайте учнів у 12 груп. Роздайте по одному QR-коду. Скориставшись телефонами, учні мають перейти за посиланням та переглянути інформацію у Вікіпедії про пам'ятку архітектури України, що перебуває під охороною ЮНЕСКО, чи відомий світовий музей.

Херсонес Таврійський
(Крим, м. Севастополь)

<http://7chudes.in.ua/nominaciyi/herones-tavrivskiy>

QR-код

(від англ. quickresponse, «швидкий відгук»).

це код швидкого реагування, що зчитується машиною, і містить інформацію про об'єкт, до якого вона прив'язана.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

В учнів є 5 хвилин на виконання завдання. Запропонуйте їм звернути увагу на такі аспекти:

- в який період побудована ця пам'ятка чи музей та до якого стилю мистецтва вона відноситься;
- в чому унікальність цієї пам'ятки та музею.

Після виконання цих завдань опитайте учнів за інформацією, яку вони занотували.

ПРИМІТКА. Учні у роздатковому матеріалі не матимуть назв пам'яток – вони лише для вчителя.

QR-коди пам'яток архітектури України:

Софія Київська

Дерев'яні церкви карпатського регіону

Історичний центр Львова

Києво-Печерська лавра

Резиденція митрополитів Буковини і Далмації

Херсонес Таврійський

Мандруємо галереями та бібліотеками завдяки QR-кодам

QR-коди пам'яток архітектури України:

QR-коди (найбільші музеї мистецтва, художні галереї світу):

Для приміток:

QR-коди (найбільші музеї мистецтв, художні галереї світу):

Лувр

Галерея старих майстрів (Дрезденська)

Галерея Уффіці

Музей мистецтва Метрополітен

Прадо

Національний художній музей України

Для приміток:

Handwriting practice lines consisting of 15 horizontal dotted lines.

СКАЖІТЬ. Новою формою подолання замкнутості музею стає електронний інформаційний простір, що постійно формується й розвивається. На практиці включення користувача в електронне музейне товариство щонайперше відбувається через веб-сайти музеїв [2].

Офіційні сайти музеїв:

 Лувр (Париж, Франція): http://www.louvre.fr/llv/commun/home_flash.jsp;

 Британський музей (Лондон, Велика Британія): <http://www.britishmuseum.org/default.aspx>;

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя/ За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза [Електронний ресурс]. — К. : Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. — 201 с. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.aup.com.ua/book1/>.
2. Мистецтво: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. В. Гайдамака. — Київ : Генеза, 2017. — 168 с.
3. Практична медіаграмотність. Посібник для бібліотекарів [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.aup.com.ua/book040>.

Для приміток:

Авторки уроку: Олена Гайдамака та Вікторія Піщанська

Series of horizontal dotted lines for taking notes.

Вправа: SMM-менеджер/ка музею та бібліотеки

Мета вправи

- » сформувати розуміння, як можна застосовувати сучасні технології та мультимедійність для презентації й популяризації мистецької спадщини;
- » стимулювати інтерес до культурного надбання (до об'єктів із фондів музеїв і бібліотек) за допомогою соціальних мереж.

Навички з інфомедійної грамотності

- » навички ефективного пошуку інформації;
- » етика спілкування в соціальних мережах;
- » застосування соціальних мереж для популяризації мистецтва.

Що необхідно підготувати до уроку?

- » смартфон, планшет або комп'ютер із доступом до інтернету;
- » сторінку, зареєстровану вчителем у соцмережі, де учні публікуватимуть свої роботи;
- » смарт-дошку та комп'ютер під'єднаний до інтернету.

Індивідуальна робота

ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ. Цю вправу найдоцільніше давати як домашнє завдання.

РОЗКАЖІТЬ учням про те, що таке маркетинг у соціальних мережах. Зокрема, це просування якогось бренду, продукту, закладу, події чи навіть особи в соціальних мережах та на блогівих платформах. Важливо, що SMM використовують не лише для продажу продуктів, товарів чи послуг, а і для поширення культурної спадщини.

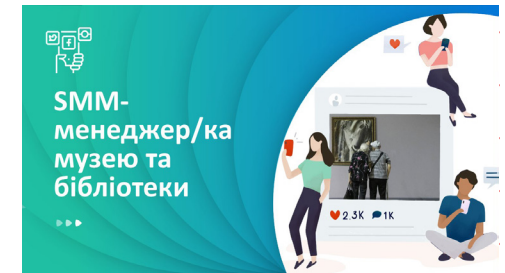
Ось декілька прикладів, як музеї, галереї чи бібліотеки ведуть свої сторінки в Інстаграмі:

- 🔗 Національний художній музей України: <https://www.instagram.com/namu.museum/>;
- 🔗 Мистецький Арсенал: <https://www.instagram.com/mystetskyarsenal/>;
- 🔗 книгарня Mollat у Франції: https://www.instagram.com/librairie_mollat/;
- 🔗 Бібліотека Конгресу США: <https://www.instagram.com/librarycongress/>;
- 🔗 Музей мистецтв Прадо в Іспанії: <https://www.instagram.com/museoprado/>;
- 🔗 Музей пам'яті Голокосту Яд ва-Шем в Ізраїлі: <https://www.instagram.com/yadvashem/>;
- 🔗 книгарня «Букініст» у Чернівцях: https://www.instagram.com/bukinist_chernovtsy/.

Ви можете переглянути ці сторінки разом з учнями та **ЗАПИТАТИ** їх: яка зі сторінок, на їхню думку, успішніша, а яка — ні, й чому саме. (Орієнтовна відповідь: успішніші ті, які мають більше підписників, публікують гарні і стильні зображення, привабливі фото, змістовні відео, розповідають короткі історії про предмети мистецтва, книжки або навіть цікавих відвідувачів чи особливих гостей.)

Для приміток:

Музеї	Бібліотеки	Галереї
<p>Музей Д'Орсе в Парижі (https://aforsay.org)</p> 	<p>Британська бібліотека (https://www.bl.uk)</p> 	
<p>Інститут мистецтва у Чикаго (https://www.artic.edu)</p> 	<p>Музей та бібліотека Александрії в Єгипті (https://www.bibalex.org/en/Default)</p> 	
<p>Ермітаж у Санкт-Петербурзі (https://www.hermitagemuseum.org)</p> 	<p>Бібліотека Коледжу Трініті в Дубліні (https://www.tcd.ie)</p> 	

Для приміток:

Музеї	Бібліотеки	Галереї
	<p>Книгарня / бібліотека в колишньому театрі Ель Атенео в Буенос-Айресі (https://www.yenny-elateneo.com/local/grand-splendid/)</p> 	

Для приміток:

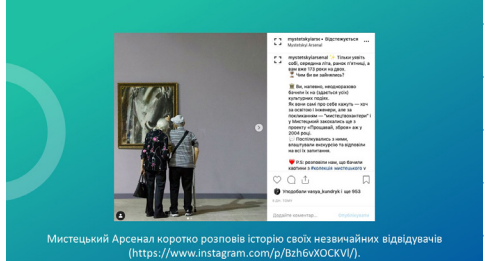

Поради щодо того, як зробити цікавий пост:

(Джерело: <https://seomadeplace.com/uk/seomadeplace-blog/smm-uk/pravyla-smm-specialista>)

- 1. Намагайтеся постити якісний, неповторний і тематичний контент, інакше ви втратите своїх підписників.

Приклад. Мистецький Арсенал коротко розповів історію своїх незвичайних відвідувачів (<https://www.instagram.com/p/Bzh6vXOOCKVI/>).

Мистецький Арсенал коротко розповів історію своїх незвичайних відвідувачів (<https://www.instagram.com/p/Bzh6vXOOCKVI/>).

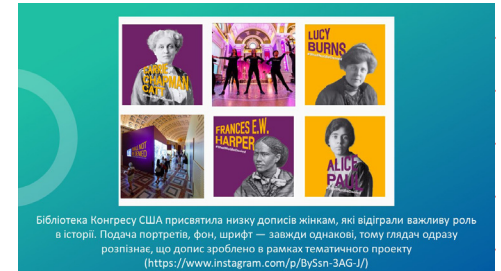
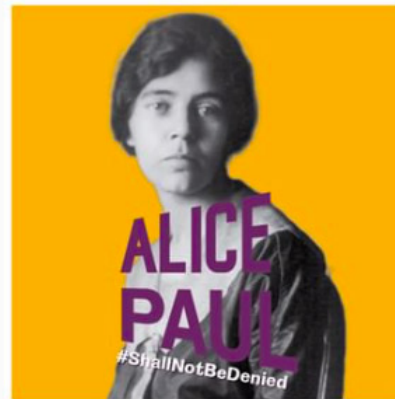
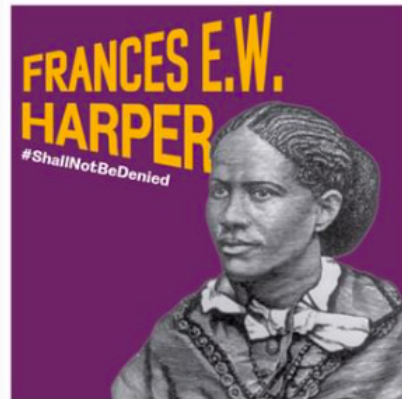

- 2. Чистити коментарі від спаму. Це не означає, що потрібно видаляти всі негативні коментарі чи критику, але особливо агресивні, з ненормативною лексикою чи з посиланнями на сторонні сайти все ж варто чистити.
- 3. Продумайте стиль своїх публікацій і дотримуйтеся його. Це, зокрема, кольорова гама, логотип тощо. Такі дописи виділятимуть вас та створюватимуть ваш імідж. Однак це не означає, що експериментам немає місця.

Для приміток:

Приклад. Бібліотека Конгресу США присвятила низку дописів жінкам, які відіграли важливу роль в історії. Подана портретів, фон, шрифт — завжди однакові, тому глядач одразу розпізнає, що допис зроблено в рамках тематичного проекту (<https://www.instagram.com/p/BySsn-3AG-J/>).

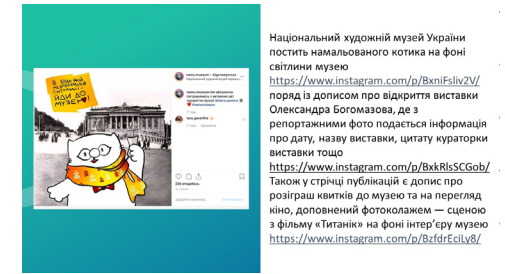
Бібліотека Конгресу США присвятила низку дописів жінкам, які відіграли важливу роль в історії. Подана портретів, фон, шрифт — завжди однакові, тому глядач одразу розпізнає, що допис зроблено в рамках тематичного проекту (<https://www.instagram.com/p/BySsn-3AG-J/>).

Series of horizontal lines for taking notes.

4. Урізноманітнюйте контент — чергуйте оголошення, розважальні й корисні матеріали.

Приклад. Національний художній музей України постить намальованого котика на фоні світлини музею (<https://www.instagram.com/p/BxniFsliv2V/>) поряд із дописом про відкриття виставки Олександра Богомазова, де з репортажними фото подається інформація про дату, назву виставки, цитату кураторки виставки тощо (<https://www.instagram.com/p/BxkRIsSCGob/>). Також у стрічці публікацій є допис про розіграш квитків до музею та на перегляд кіно, доповнений фотоколажем — сценою з фільму «Титанік» на фоні інтер'єру музею (<https://www.instagram.com/p/BzfdREcily8/>).

Для приміток:

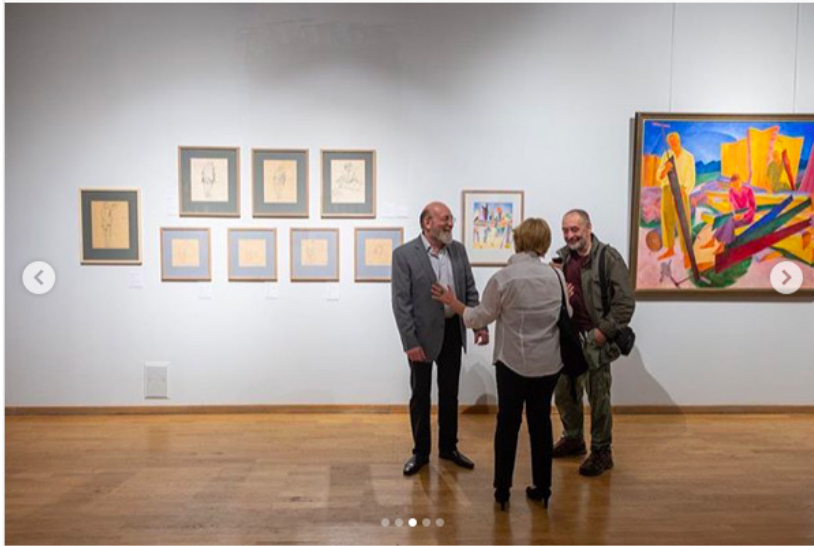

Національний художній музей України постить намальованого котика на фоні світлини музею <https://www.instagram.com/p/BxniFsliv2V/> поряд із дописом про відкриття виставки Олександра Богомазова, де з репортажними фото подається інформація про дату, назву виставки, цитату кураторки виставки тощо <https://www.instagram.com/p/BxkRIsSCGob/>. Також у стрічці публікацій є допис про розіграш квитків до музею та на перегляд кіно, доповнений фотоколажем — сценою з фільму «Титанік» на фоні інтер'єру музею <https://www.instagram.com/p/BzfdREcily8/>.

Series of horizontal dashed lines for taking notes.

natu.museum • Відстежується ...
Національний художній музей України / ...

natu.museum 15 травня в NAMU відкрилася довгоочікувана виставка "Олександр Богомазов: творча лабораторія", яка триватиме до 30 червня. В трьох залах музею експозиція розгортається за хронологічним принципом, четвертий - присвячений циклу Богомазова "Праця пиларів". Кураторка проекту Олена Кашуба-Вольвач сформулювала концепцію

344 вподобань

17 ТРАВНЯ

Додайте коментар...

[Опублікувати](#)

natu.museum • Відстежується ...

natu.museum У КІНО ЧЕРЕЗ МУЗЕЙ!
Друзі, оголошуємо конкурс на який у вас є доба! 🕒
Думаєте, куди піти на найближчих вихідних, але поки нічого не вирішили? А як щодо українського мистецтва? Або українського кіномистецтва? NAMU разом із [@kinoliferdistribution](#)

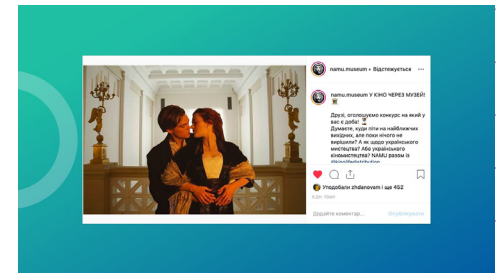
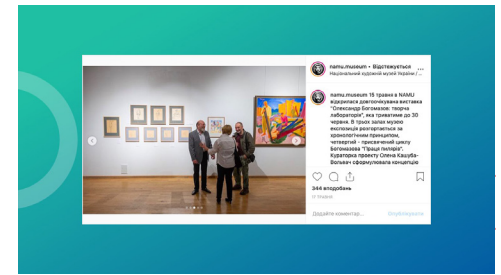

Уподобали zhdanovam і ще 452

6 ДН. ТОМУ

Додайте коментар...

[Опублікувати](#)

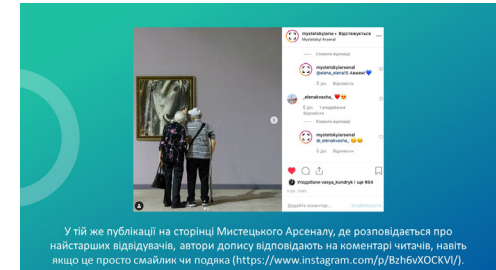

- Швидкі відповіді. Ваші підписники можуть коментувати чи запитувати вас про щось у повідомленнях. Відповідайте вчасно, ввічливо та надаючи за можливості необхідну інформацію.

Для приміток:

Приклад. У тій же публікації на сторінці Мистецького Арсеналу, де розповідається про найстарших відвідувачів, автори допису відповідають на коментарі читачів, навіть якщо це просто смайлик чи подяка (<https://www.instagram.com/p/Bzh6vXOCKVI/>).

Below the thumbnail, there are several horizontal dotted lines, likely intended as a workspace for notes or additional examples.

- Пишіть грамотно. Не ставте багато знаків оклику й питання. Це сприймається як крик чи спам, а також свідчить про непрофесійність. Пильнуйте, щоби слова й речення були написані грамотно, всі коми та розділові знаки були на своєму місці. Неграмотність негативно впливає на імідж.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

Староужукова Наталія. «Золоті» правила SMM-спеціаліста, або Як досягти успіху в соцмережі [Електронний ресурс] // SEO Made Place. — Режим доступу до ресурсу: <https://seomadeplace.com/uk/seomadeplace-blog/smm-uk/pravyly-smm-specialista>.

Для приміток:

Series of horizontal dotted lines for taking notes.

Авторка вправи: Аліна Мосендз

Навчальні матеріали розроблені в межах проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», що виконують міжнародна організація IREX та її українські партнери: МБФ «Академія української преси» і StopFake, за сприяння Міністерства освіти і науки України і підтримки Державного департаменту США та Міністерства закордонних справ і справ Співдружності націй Великої Британії.

